

Závazný metodický pokyn pre uplatňovanie niektorých daňových opatrení určených pre registrované sociálne podniky

S cieľom podporiť rozvoj sociálneho podnikania na Slovensku a rešpektujúc legislatívny rámec určený príslušnými právnymi predpismi Európskej únie prijal zákonodarca legislatívne opatrenia v oblasti priamych a nepriamych daní, ktoré sa týkajú daňových povinností registrovaných sociálnych podnikov podľa osobitného predpisu¹.

Ide o opatrenia, ktoré sa týkajú:

- a) dane z príjmov² a
- b) dane z pridanej hodnoty³.

A) Daň z príjmov

Podľa §30d zákona č. 595/2003 Z. z. registrovaný sociálny podnik⁴ „si môže uplatniť nárok na úľavu na dani z hospodárskej činnosti vo výške percentuálneho vyjadrenia záväzku využitia zisku na dosiahnutie hlavného cieľa.“

Registrovaný sociálny podnik je subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť, ktorej hlavným cieľom je dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu⁵, a ktorý použije viac ako 50% zo zisku po zdanení - ak takýto zisk dosiahne - na jeho dosiahnutie⁶, resp. obdobným spôsobom⁷. Merateľný pozitívny sociálny vplyv, o ktorého dosahovanie sa registrovaný sociálny podnik svojou hospodárskou činnosťou usiluje, ako aj spôsob jeho merania je definovaný v základnom dokumente podniku⁸.

Úľavu na dani z príjmov si teda môže registrovaný sociálny podnik uplatniť v takej výške, v akej použije zisk po zdanení – alebo jeho časť - na krytie takých výdavkov, ktoré sú preukázateľne potrebné na dosahovanie vyššie spomínaného merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu. Nemôže teda ísť o akékoľvek výdavky podniku alebo jeho majiteľa (majiteľov).

Výdavky na dosiahnutie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu vo výške úľavy na dani z príjmu sú súčasťou výdavkov podniku, preto musia byť riadne zaúčtované v súlade s právnymi predpismi. Pre výkon kontrolnej činnosti finančnej správy je potrebné, aby bol podnik kedykoľvek schopný nespochybniteľne preukázať výšku týchto výdavkov, ako aj splnenie účelu – dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu.

---

¹ zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch v znení neskorších predpisov

² zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

³ zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov

⁴ § 11 ods. 1 písm. a) zák. č. 112/2018 Z. z.

⁵ § 5 ods. 1 písm. b) zák. č. 112/2018 Z. z.

⁶ § 5 ods. 1 písm. d) prvý bod zák. č. 112/2018 Z. z.

⁷ § 5 ods. 5 zák. č. 112/2018 Z. z.

⁸ § 6 ods. 1 písm. c) prvý a druhý bod zák. č. 112/2018 Z. z.

Úľava na dani z príjmu je formou štátnej pomoci. Keďže však schému štátnej pomoci, ani iný pokyn, ktorý by upravoval osobitné povinnosti daňovníka MF SR (ani Finančná správa) nevydalo, stačí si ju uplatniť pri podaní daňového priznania. V takom prípade sa na RSP vzťahujú povinnosti zo zákona - pri kontrole zo strany finančnej správy (daňového úradu), musí RSP preukázať účtovné doklady a splnenie súvisiacich povinností (súvisiace z použitím zdrojov, ktoré úľavou získal), tak ako sú definované v §30d zákona č. 595/2003 Z. z. o daniach z príjmov.

Predmetná úľava na dani je nárokom, nie povinnosťou podniku. Z tohto dôvodu musí podnik prejaviť vôľu tento nárok si uplatniť. Uplatnenie tohto nároku preto podnik vyznačí v daňovom priznaní. V ňom uvedie aj sumu, v akej si túto úľavu uplatňuje. Detailný postup uvádza Poučenie na vyplnenie daňového priznania k dani z príjmov právnickej osoby podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, platné pri podávaní daňového priznania u daňovníka, ktorému posledný deň lehoty na podanie daňového priznania uplynul po 31.12.2019 (MF/014001/2019-721) takto: „*V riadku 610 sa uvádza úľava na dani (napr. podľa § 35, 35a, 35b a § 35c zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov v nadväznosti na prechodné ustanovenia § 52 ods. 3 a 4 zákona a § 30a a 30b zákona). V tomto riadku sa uvádza aj suma úľavy na dani podľa § 30d zákona, ktorú si uplatňuje sociálny podnik podľa zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. U daňovníka v popise položky riadku 610 sa vypíše na označené miesto tá úľava, ktorá sa uplatňuje.*“

B) Daň z pridanej hodnoty

Podľa §27 ods. 2 písm. b) zák. č 222/2004 Z. z. „zníženú sadzbu dane 10% zo základu dane na tovary a služby“ uplatňuje registrovaný sociálny podnik, „ktorý 100 % svojho zisku po zdanení používa na dosiahnutie svojho hlavného cieľa, dodáva oprávnenému zákazníkovi, ak tým nedochádza k narušeniu hospodárskej súťaže nezlučiteľnému s vnútorným trhom, pričom oprávneným zákazníkom je osoba iná ako zdaniteľná osoba, ak je fyzickou osobou, subjektom sociálnej ekonomiky alebo subjektom verejnej správy.“

Predmetným ustanovením zákonodarca zaradil tovary a služby, ktoré vyrába, resp. poskytuje registrovaný sociálny podnik do zníženej sadzby DPH v súlade so Smernicou EP a Rady o DPH (2006/112/ES). Uvedená Smernica v Prílohe III, ktorou je „Zoznam dodaní tovarov a poskytnutí služieb, na ktoré sa môžu uplatniť znížené sadzby uvedené v článku 98“ pod bodom 15 uvádza: „dodanie tovaru a poskytnutie služby zo strany organizácií, ktoré členské štáty uznávajú ako sociálne prospešné, a ktoré vykonávajú verejnoprospešnú činnosť, alebo činnosť v oblasti sociálneho zabezpečenia.“

Zaradenie tovarov a služieb do jednotlivých sadzieb DPH je podľa zák. č. 222/2004 Z. z. obligatórne – je teda povinnosťou každého výrobcu, resp. predajcu a poskytovateľa služby bez predošlého vyzvania zaradiť vyrábaný, resp. predávaný tovar alebo poskytovanú službu do príslušnej sadzby DPH.

V tejto súvislosti je treba brať na zreteľ zásadný rozdiel medzi úľavou na dani z príjmov a uplatňovaním DPH. V prvom prípade ide o „nárok“ (právo, možnosť) daňového subjektu (podniku), v druhom o povinnosť.

Registrované sociálne podniky sú teda povinné správne uplatňovať sadzbu DPH v súlade s §27 ods. 2 písm. b) zák. č 222/2004 Z. z. A to tak, že v prípade, ak svoje tovary alebo služby predávajú nezdaniteľnej osobe (t.j. subjektu, ktorý nie je platcom DPH), ktorá je zároveň:

- (1) fyzickou osobou;
- (2) subjektom sociálnej ekonomiky; alebo
- (3) subjektom verejnej správy;

musia na tento tovar alebo službu uplatňovať výlučne DPH vo výške 10%. V zmysle §27 ods. 2 písm. b) zák. č 222/2004 Z. z. je teda prvoradou podmienkou, že kupujúci nesmie byť platcom DPH, čo síce automaticky platí o subjekte verejnej správy a nepodnikajúcej fyzickej osobe, ale podnikajúca fyzická osoba (živnostník) a RSP platcom DPH byť môže – v takom prípade predajca vystaví kupujúcemu doklad („bloček“, faktúru) s 20% DPH. Ak však živnostník alebo RSP platcom DPH nie je – a taká situácia je relatívne bežná – aj voči týmto zákazníkom RSP musí uplatňovať výlučne DPH vo výške 10%

Takto uplatňovanú DPH musia RSP viesť aj vo svojej účtovnej dokumentácii.

Uplatnenie DPH v takejto výške tiež musí byť zreteľne vyznačené na daňovom doklade, ktorý podnik zákazníkovi vydá. V tejto súvislosti odporúčame, aby daňový doklad obsahoval informáciu („vyhlásenie“) o uplatnení DPH podľa §27 ods. 2 písm. b) zák. č 222/2004 Z. z., resp. obdobnú informáciu, z ktorej bude zákazníkovi zrejmé, že nemôže tento daňový doklad použiť na uplatnenie následného odpočtu DPH. Môže ísť napr. o nasledovnú vetu: „Ako registrovaný sociálny podnik účtujeme DPH v zmysle §27 ods. 2 písm. b) zák. č 222/2004 Z. z.“.

Zároveň je potrebné, aby registračná pokladnica, resp. iný prístroj používaný na vystavenie účtovných dokladov umožňovala pri každom tovare alebo službe výber z dvoch možností pre zaúčtovanie DPH.

Taktiež odporúčame informáciu o postupe podľa §27 ods. 2 písm. b) zák. č 222/2004 Z. z. vyvesiť v prevádzke na viditeľnom mieste (napr. tam, kde je vyvesený vzor vydávaného daňového dokladu), prípadne na webovom sídle podniku, aby sa zákazníci mohli sami identifikovať v prípade, že nepatria od okruhu vymedzených oprávnených zákazníkov, ktorým je účtovaná 10% sadzba DPH. Pre jednoduchšie pochopenie zo strany zákazníkov môže informácia obsahovať priamo spomínané ustanovenie, napr.: „Upozorňujeme ctených zákazníkov, že ako registrovaný sociálny podnik účtujeme na naše tovary (na naše služby) DPH vo výške 10%, ak kupujúcim je subjekt, ktorý nie je platcom DPH a zároveň je buď fyzickou osobou; alebo subjektom sociálnej ekonomiky; alebo subjektom verejnej správy.“

V Bratislave, 1. decembra 2020